

สำเนา

ที่ กษ 1204/ว 1472

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กทม.10200

27 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง แนวทางการพิจารณาการเป็นที่สาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันที่อยู่ใน
เขตหวงห้ามของส่วนราชการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด 69 จังหวัด

ด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีความเห็นเกี่ยวกับข้อหารือของ
จังหวัดกาญจนบุรี กรณีประกาศอำเภอเมืองกาญจนบุรีเรื่องการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะ
ประกาศ ณ วันที่ 3 ธันวาคม 2524 ในเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้าม ในท้องที่
อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบานทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช
2481 ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อปี 2520 และ ส.ป.ก.ได้นำที่ดินหวงห้ามดังกล่าว
มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 26 (2) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
และมีการออก ส.ป.ก.4-01 ให้แก่เกษตรกร ซึ่งมีบางส่วนอยู่ในบริเวณที่อำเภอได้ออกประกาศเมื่อ
ปี 2524 กำหนดให้เป็นที่สาธารณะ

เพื่อให้การพิจารณาเรื่องสถานะที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มีความเห็นไว้แล้ว เป็นไปในแนวทาง
เดียวกันทุกจังหวัด จึงขอเรียนให้ทราบแนวทางการพิจารณา ดังนี้

1. ที่ดินที่มีราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสภาพ แม้ไม่มีการขึ้นทะเบียนหรือออก นสล.
ก็ถือว่าเป็นที่สาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว

2. หากที่สาธารณะประโยชน์มีอยู่ก่อนตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ ก็ไม่
ทำให้ที่ดินดังกล่าวมีสถานะเป็นที่หวงห้ามฯ เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้าง
ว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478 มาตรา 5 บัญญัติให้ตราเป็นพระราช
กฤษฎีกา เพื่อกำหนดเขตหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า ซึ่งหมายถึงที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา 1304(1) เท่านั้น ดังนั้น การตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ จึงไม่รวมถึง
พื้นที่สาธารณะประโยชน์ดังกล่าว การนำที่สาธารณะประโยชน์มาดำเนินการจึงต้องดำเนินการตามขั้นตอน
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

/ 3. หากมี ...

3. หากมีการกำหนดเป็นเขตหวงห้ามแล้ว แม้โดยสภาพจะมีการใช้ร่วมกันตามข้อ 1. ก็ไม่ทำให้ที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งยึดถือตาม คำพิพากษาฎีกาที่ 3473/2525 ที่วินิจฉัยว่า ที่ดินซึ่งเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่สงวนไว้ใช้เพื่อ ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ตามมาตรา 1304(3) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ทาง ราชการจะได้ใช้ประโยชน์แต่ถูกราษฎรครอบครองใช้ประโยชน์มานานเท่าใด ก็ไม่ทำให้ที่ดินนั้น เปลี่ยนสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทอื่นไปได้ กล่าวคือ การเป็นที่สาธารณสมบัติของ แผ่นดินจะไม่สามารถเป็นทั้งที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่สงวนไว้ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และที่สาธารณประโยชน์ที่พลเมืองใช้ร่วมกันในคราวเดียวกันได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสฤติชัยพงษ์ สุทธิเกียรติ)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร.0-2281-2940

โทรสาร 0-2281-2902

